

وزارت کشور

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

نظام نامه تدوین و کار بست

”پیوست اجتماعی و فرهنگی“

ویژه شهرداری‌ها

اسفندماه ۱۴۰۰

الف: مقدمه

شهر پدیده‌ای فرهنگی و تولید کننده فرهنگ است. توسعه شهرها در زمینه حمل و نقل عمومی، شهرسازی، خدمات شهری و فعالیت‌ها و فضاهای فرهنگی و اجتماعی تحت تأثیر باورها، ارزش‌ها و هنجارهایی است که در بین شهروندان و کارگزاران مدیریت شهری وجود دارد. توسعه هر یک از ابعاد شهری بدون توجه به مختصات و ویژگی‌های فرهنگی آن‌ها کمک چندانی به ارتقای سطح کیفیت زندگی شهروندان نخواهد کرد، بلکه پیامدهای خواسته و ناخواسته فراوانی را برای مردم به بار خواهد آورد. تجارب اجرای برنامه‌های توسعه در کشورهای مختلف جهان، به خصوص کشورهای اسلامی نشان می‌دهد که عدم توجه به ابعاد رابطه صحیح بین قطب‌های توسعه با فرهنگ، علاوه بر آنکه میزان رشد کمی و کیفی رشد ملی را محدود می‌سازد، در بلندمدت به دلیل توسعه نامتوازن باعث ایجاد عوارض منفی و بحران‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی می‌شود.

امروزه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در عرصه فعالیت‌ها و طرح‌های شهری بدون توجه به متغیرهای مداخله‌گر امری مذموم و غیرحرفه‌ای قلمداد می‌گردد که از اصلی‌ترین عوامل موثر بر اجرای فعالیت‌های شهری، مبانی و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی می‌باشد. از دیگر سو فرهنگ شهر متأثر از اجرای طرح‌هایی است که در آن به اجرا در می‌آید. طرح‌ها و پروژه‌های شهری با ماهیت کاملاً فیزیکی می‌توانند تأثیر مثبت و منفی بر فرهنگ شهر داشته باشند. تجارب گذشته نشان داده که هیچ پروژه کالبدی فاقد کارکرد فرهنگی اجتماعی نیست و حتی ممکن است گستره آن به مراتب بیشتر از دستاوردهای فیزیکی آن باشد. لیکن با توجه به اجرای طرح‌های توسعه در ابعاد اقتصادی، فرهنگی، آموزشی، ارتباطی، اجتماعی، حقوقی، قضایی، سیاسی، امنیتی و... در شهر که تأثیرات مهمی در فرهنگ جامعه و شیوه زندگی افراد ایجاد می‌کند و بی توجهی به آثار و پیامدهای این گونه طرح‌ها نتایج زیانبار و غیرقابل جبرانی در زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی به دنبال دارد و در مواردی در تعارض آشکار با اهداف متعالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران

قرار می گیرد، رصد آثار و پیامدهای فرهنگی طرح ها، لوایح، تصمیمات و مصوبات، پروژه ها و اقدامات در سازمان ها و نهادهای وابسته به شهرداری و توجه به اثرگذاری مستقیم یا غیرمستقیم موارد ذکر شده در جامعه (در حالی که اساساً هدف اصلی انقلاب اسلامی گسترش و حاکمیت ارزش و فرهنگ اسلامی است)، مسأله ای ضروری و اجتناب ناپذیر است و عدم توجه به روند متناسب سازی طرح ها و تصمیمات باعث توسعه نامتوازن و پیدایش معضلات و بعضاً بحران های فرهنگی در سطوح و موضوعات مختلف فردی، خانوادگی و اجتماعی می شود. نارسایی تمامی ابعاد رشد و توسعه اجتماعی و کیفیت تأثیرپذیری و تأثیرگذاری این ابعاد بر همدیگر، از آن جهت اهمیت دارد که با درک صحیح از مسائل توسعه می توان با اقداماتی آگاهانه، در مرحله نخست از خسارات احتمالی جلوگیری کرد و در مرحله دوم، راهبردهای سازگار و برخاسته از فرهنگ خودی را طراحی و در برنامه های توسعه ساری و جاری کرد.

با توجه به اهمیت موضوعات فرهنگی اجتماعی در نزد سیاست گذاران و برنامه ریزان شهری، شکل گیری و عملیاتی سازی پیوست اجتماعی و فرهنگی مورد تاکید قرار گرفته است. به همین منظور مستند به سیاست های کلی نظام در بخش فرهنگی ابلاغی مقام معظم رهبری ناظر بر تدوین برنامه های پنجم و ششم توسعه و همچنین قانون برنامه پنجم توسعه در بخش فرهنگی، این امر خود مستلزم تدوین قواعد، شیوه ها و ساختار اجرایی مربوط به این موضوع می باشد که در این نظام نامه به آن پرداخته می شود.

ب: تعاریف

ب-۱: پیوست: پیوست اجتماعی و فرهنگی سندی است مشتمل بر مطالعات کارشناسی، مبین پیش‌بینی پی‌آمدهای فرهنگی و اعمال الزامات و استانداردهای مربوط در هر نوع طرح؛ تصمیم و اقدام کلان فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، حقوقی و قضایی متناسب با مقتضیات و شرایط جامعه در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور.

ب-۲: فعالیت: به مجموعه اقدامات منطقی و مرتبط با یکدیگر گفته می‌شود که در ذیل یک مدیریت اجرایی و برای تامین اهداف مورد نظر در چارچوب برنامه‌ی زمانی و بودجه تعریف شده در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و غیره عمل می‌نماید.

ب-۳: حوزه اثر: به آن بخش از جغرافیای پیرامون یک فعالیت گفته می‌شود که بیشترین اثربخشی از فعالیت و یا تاثیرگذاری بر آن را دارد و توسط شاخص‌هایی همچون اهداف و شرح خدمات پروژه، نوع و حجم ذی‌نفعان، ابعاد فیزیکی، منابع و زیرساخت‌های فعالیت، موقعیت جغرافیایی و اهمیت مکان اجرا و تنوع موضوعات فرهنگی اجتماعی پیرامونی فعالیت، مشخص می‌گردد.

ب-۴: کاربست: کاربست پیوست فرهنگی اجتماعی ابزار مفاهمه بین پیوست‌نگاران و مجریان پروژه‌ها با هدف روان‌سازی، ساده‌سازی و تناسب‌سازی شاخص‌ها با ویژگی‌های موضوع و پیامدهای مربوطه است که در قالب فرم‌های نهایی تدوین و مبنای پیوست‌نگاری فرهنگی اجتماعی می‌شود.

ب-۵: نظام‌نامه: نظام‌نامه پیوست فرهنگی اجتماعی سندی است که فعالیت‌ها و طرح‌های مهم، شرح وظایف و حدود مسئولیت نهادها و سازمان‌های مختلف کشور، تعیین شیوه و چگونگی اعمال نظارت بر فرایند تهیه، تدوین و اجرای پیوست‌های فرهنگی و سایر اقدامات مربوط به ایجاد ضمانت اجرا و پشتیبانی از آن را تعیین می‌کند.

ب-۶: شاخص ها: شاخص های فرهنگی اجتماعی، به متغیرهای اصلی و مهمی اطلاق می شود که بر اساس شاخص های نقشه مهندسی فرهنگی در فرایند تبیین آثار و پیامدهای فرهنگی، راهکارهای اصلاحی و اعمال ارزشیابی و نظارت بر فرایند تهیه، تدوین و اجرای پیوست های فرهنگی تعیین شده و با روش علمی اندازه گیری و برای تعیین میزان موفقیت اجرای پیوست فرهنگی و آثار آن در هر فعالیت بدان استناد می شود.

ب-۷: ستاد راهبری: ستاد راهبری پیوست فرهنگی اجتماعی، هدایت و راهبری پیوست فرهنگی را در سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور عهده دار است و با استفاده از ظرفیت دستگاه ها و نیز حضور مراکز نظارتی، نقش مؤثری را در رصدگری، استانداردسازی، پایش و پیمایش پیوست اجتماعی و فرهنگی ایفا می کند.

ب-۸: مالک فعالیت: مالک فعالیت مدیریتی است که به عنوان بهره بردار، پیشنهاد اجرای آن فعالیت را ارائه و یا بودجه آن را تامین می نماید خواه مجری آن فعالیت همان حوزه باشد یا توسط مدیریتی دیگر انجام شود.

ج: ضرورت و اهمیت

ج-۱: اهمیت پیوست اجتماعی و فرهنگی

رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مدظله العالی) در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، آذرماه سال ۱۳۸۶، ضرورت تهیه پیوست فرهنگی برای طرح های گوناگون کشور را مورد تأکید قرار دادند و فرمودند «در طرح های گوناگون که در کشور تنظیم می شود، طرح های پولی و مالی و عمرانی، حتماً یک پیوست فرهنگی وجود داشته باشد» به دنبال این مطالبه مقام معظم رهبری از شورای عالی انقلاب فرهنگی مبنی بر لزوم تأمین سازوکار نسبت به تهیه «پیوست فرهنگی» برای طرح های گوناگون در کشور، این شورا در چند جلسه (جلسات ۶۱۸، ۶۲۰، ۶۲۴ و ...) مورد بررسی و در جلسه ۷۳۲ مورخ ۱۳۹۲/۰۱/۲۳ نظام نامه پیوست فرهنگی طرح های مهم و کلان کشور را تصویب نمود.

همچنین در نخستین بند سیاست‌های کلی برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در امور فرهنگی، مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب تکمیل و اجرای طرح مهندسی فرهنگی کشور و تهیه پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم اشاره گردید و بر این اساس هیئت وزیران نیز در ماده ۲ لایحه برنامه پنجم، دولت را موظف نمود تا پایان سال اول برنامه و پس از تصویب نظام نامه پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم و جدید توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی، نسبت به تهیه پیوست برای این طرح‌ها اقدام نماید.

ج-۲: ضرورت نظام نامه

در دهه‌های گذشته، همواره فقدان نقشه راه مدیریت، به عنوان خلأ همیشه عرصه طراحی و اجرا نمایانده است. پیوست اجتماعی و فرهنگی نیز از فقدان این مهم بی‌نصیب نبوده و همین خلأ باعث عدم اجرای پیوست فرهنگی در کشور و عقیم ماندن مصوبات مذکور شده است.

ضرورت وجود «نظام نامه» برای ایجاد تصویری گویا و شفاف از یک موضوع نوپدید و راه‌های رسیدن به آن در حوزه، سال‌هاست که ذهن طراحان را در عرصه‌های مختلف (به ویژه فرهنگ) به خود مشغول داشته و در سال‌های اخیر، پیش از اجرای هر فعالیتی، طراحی چنین نقشه راهی را بر خود فرض می‌دانند. ضرورت دستیابی به نظام پیوست‌نگاری اجتماعی و فرهنگی، ما را از بیان «ضرورت تدوین نظام نامه» بی‌نیاز می‌کند.

نظام نامه، سندی برای شناخت دقیق‌تر چستی پیوست فرهنگی و چگونگی تدوین آن برای ورود مؤثرتر در فضای عینی جامعه است. با این نقشه می‌توان فرآیند پیچیده طراحی و اجرای پیوست اجتماعی و فرهنگی را هر چند اجمالی به خوبی شناخت، شناساند و زمینه را برای تدوین اسناد راهبردی و عملیاتی آن فراهم‌تر نمود.

د: دستاوردها

د-۱: دستاوردهای پیوست اجتماعی و فرهنگی

فرایند پیوست‌نگاری فرهنگی در حوزه مدیریت شهری، دستاوردهای مؤثری در تقویت فرهنگ اسلامی، حفظ میراث فرهنگی، پیشگیری از آسیب فرهنگی، نقشه راهبردی در حوزه تأثیرات مدیریت فرهنگی طرح‌های اقتصادی و عمرانی، بازتولید هویت اسلامی، ایرانی و بومی شهرها در بر خواهد داشت و به همین جهت پیوست فرهنگی در افق چشم انداز فرهنگی، دستاوردهائی بهینه شده به صورت مستقیم و غیر مستقیم به شرح ذیل بر جای خواهد گذاشت:

۱- طراحی و استانداردسازی بخشی از روش‌ها و فرآیندهای حوزه فرهنگ

۲- شناسایی بخشی از نیازها و موضوعات دارای اثر فرهنگی

۳- تدوین شاخص‌ها و استانداردهای پیامدسنجی فرهنگی

۴- تدوین قوانین و مقررات سامانه پایش و پیمایش فرهنگی

۵- تدوین و پیاده‌سازی سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌های مرتبط با پیامد سنجی فرهنگی

۶- تدوین و پیاده‌سازی بخشی از نظام قوانین و مقررات، روش‌ها و فرآیندها و استانداردهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، مؤثر در حوزه فرهنگ

د-۲: دستاوردهای نظام‌نامه:

نظام‌نامه پیوست فرهنگی، با هدف تبیین ضرورت، جایگاه، چستی، ساختار و الزامات قانونی مربوط به تدوین و اجرای پیوست فرهنگی در شهرداری‌های کشور تهیه شده که ذیل اسناد شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد و ترسیم‌گر نقطه کانونی سامانه پیوست‌نگاری اجتماعی و فرهنگی در شهرداری‌ها است. با این توضیح می‌توان دستاوردهای ذیل را از تدوین این نظام‌نامه برشمرد:

۱- ایجاد فهم مشترک از پیوست اجتماعی و فرهنگی و بررسی ابعاد آن از نظر محتوایی، ساختاری، برنامه‌ای و ...

۲- افزایش «تفاهم» بین ذی‌نفعان با ایجاد درک مشترک و هماهنگ برای طراحان، مدیران، کارفرمایان و ...

۳- ایجاد «تعامل» و «هم‌افزایی» نسبت به پیوست اجتماعی و فرهنگی در مرحله اجراء، مبتنی بر فهم مشترک

۴- تبیین وظایف راهبری و جایگاه ستاد راهبری در حوزه پیوست اجتماعی و فرهنگی

ه: اهداف

ه-۱: اهداف پیوست اجتماعی و فرهنگی

طرح مطالعات پیوست فرهنگی و تهیه شیوه نامه آن، در راستای هماهنگی توسعه های اجتماعی، عمرانی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی با محوریت فرهنگ غنی اسلامی ایرانی باید در توسعه پایدار شهری مورد توجه قرار گیرد. هدف اصلی از پیوست اجتماعی و فرهنگی «تأمین، تعمیق و به سازی حضور فرهنگ اسلامی ایرانی در موضوعات مهم سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی» است که در صورت فقدان یا نادیده گرفتن این مطالعات در سطح جامعه شهری توسعه نامتوازن و رشد آسیب های فرهنگی و اجتماعی را به وجود می آورد که جامعه را دچار بحران های اجتماعی و فرهنگی می کند و تمام دستاوردهای مثبت و عدالت محوری مدیران شهری را به چالش های عمیقی می کشاند. از اهداف فرعی پیوست، به موارد ذیل می توان اشاره نمود:

۱- بستر سازی فرصت های فرهنگی متناسب با الگوی پیشرفت فرهنگی و بومی جامعه شهری؛

۲- جلب مشارکت فرهنگی شهروندان نظام اسلامی در گسترش فرایند توسعه فرهنگی و افزایش سرمایه های

اجتماعی، فرهنگی و انسانی محلات شهری؛

۳- کنترل و پیشگیری از آسیب های فرهنگی و اجتماعی ناشی از تغییرات و تحولات طرح های خدماتی، اقتصادی و

عمرانی در سطح محلات شهری؛

۴- تقویت و بازسازی هویت ایرانی و اسلامی در مقابله با بحران های هویتی و تهاجم پایدار فرهنگی؛

۵- تقویت و ارتقای فرهنگی نظام اسلامی به عنوان اصلی ترین بستر و تکیه گاه پیشرفت و استقلال پایدار جامعه.

ه-۲: اهداف نظام نامه پیوست

مهم ترین هدف نظام نامه پیوست فرهنگی ایجاد زمینه و شرایطی است که با ایجاد گفتمان فراگیر اصلاح عملکرد

فرهنگی در همه شهرداری های کشور، ضمن اینکه طرح های مهم به ویژه پروژه های عمرانی و اجتماعی، اقتصادی به

نحوه مطلوبی اجرا می شوند، ارزش های دینی، ملی و انقلابی نیز حفظ و تقویت گردند. لذا اهداف این نظام نامه را به شرح ذیل می توان برشمرد:

- ۱- تعیین ابعاد، مولفه ها و راهکارهای فرهنگی اجتماعی مورد لحاظ در طرح های توسعه شهری
- ۲- دستیابی به نظام شاخص های فرهنگی مرتبط با ارزیابی فرهنگی موضوعات شهری
- ۳- دستیابی به نظام پرسش های عمومی و اختصاصی مرتبط با شناسایی موضوع و پیامدهای فرهنگی آن
- ۴- ایجاد درک مشترک و وحدت رویه و جلوگیری از اعمال سلیقه در پیوست نگاری فرهنگی اجتماعی
- ۵- ارتقای قدرت تفاهم و تعامل با طراحان و مجریان طرح ها، پروژه ها و... در تدوین، تصویب و اجرای پیوست
- ۶- شناسایی فرصت های اجتماعی فرهنگی و تقویت تفاهم و تعامل با گروه های مردمی، به منظور مشارکت و همراهی در اجرای ابعاد مرتبط
- ۷- زمینه سازی برای طراحی الگوی سازمانی ستاد راهبری پیوست فرهنگی اجتماعی و تفاهم نسبت به این الگو

و: دامنه نظام نامه

و-۱: انواع فعالیت (موضوعات پیوست)

فعالیت ها در این نظام نامه به چهار بخش ذیل تقسیم می گردد:

- ۱- برنامه ها و سیاست گذاری ها (راهبردها، لوایح، ضوابط، قوانین و غیره)
- ۲- پروژه های کالبدی (سازه ای)
- ۳- خدمات (اعم از خدمات قابل ارایه به شهروندان، آموزش ها، رویدادها و غیره)
- ۴- طرح های مطالعاتی و پژوهشی

که مطابق شاخص های تعیین اولویت بندی، به منظور تدوین پیوست، گزینش می گردند.

نکته: فعالیت های مشارکتی و سرمایه گذاری در هر یک از ابعاد فوق الذکر نیز مشمول پیوست نگاری هستند.

و-۲: وضعیت اجرای فعالیت (زمان اجرای پیوست)

با توجه به اینکه فعالیتها در وضعیتهای زمانی متفاوت از لحاظ اجرا قرار دارند لذا پیوست فرهنگی اجتماعی برای هر یک در وضعیت متفاوتی اجرا می گردد.

۱- **پیوست پیش نگر:** برای فعالیتهایی که در مرحله ایده قرار دارند و همزمان با مطالعات فعالیت، مطالعات پیوست نیز انجام و راهکارها در طراحی، اجرا و بهره برداری اعمال می گردد.

۲- **پیوست حین نگر:** برای فعالیتهایی که در مرحله اجرا قرار دارند و همزمان با اجرای فعالیت، مطالعات پیوست نیز انجام و راهکارها در صورت امکان در اجرای فعالیت و بهره برداری اعمال می گردد.

۳- **پیوست پس نگر:** برای فعالیتهایی که به اتمام رسیده و در مرحله بهره برداری قرار دارند، مطالعات پیوست انجام و راهکارها در صورت امکان در بهره برداری فعالیت اعمال می گردد.

و-۳: گستره جغرافیایی فعالیت

فعالیتها بر اساس گستره و منطقه تاثیر، برای تدوین پیوست فرهنگی اجتماعی به چهار بخش تقسیم می گردند.

۱- **فراملی:** فعالیتهایی است که جاذب گردشگر خارجی و بعد بین المللی دارند.

۲- **ملی:** فعالیتهایی که بعد ملی دارند و یا از بودجه های ملی استفاده می کنند.

۳- **شهری:** فعالیتهایی که در محدوده شهر اجرا و کلیه شهروندان از ذی نفعان آن هستند.

۴- **محله ای:** فعالیتهای که در محدوده یک یا چند محله شهر هستند و بخشی از شهروندان ذی نفع آن هستند.

ز: معیارهای سطح بندی فعالیت ها

با توجه به تنوع فعالیتها در شهرداری و به جهت ایجاد سهولت و در فرایند تصویب، اجرا و نظارت بر فعالیتها

معیارهای ذیل برای سطح بندی فعالیتها در نظر گرفته می شوند:

۱- گستردگی منطقه‌ی تاثیر فعالیت

۲- حجم و نوع مخاطب تحت شعاع عملیاتی فعالیت

۳- اعتبارات لازم برای اجرا و یا بهره برداری فعالیت

بر اساس این معیارها فعالیتها در سه گروه دسته بندی می گردد:

رتبه الف: فعالیتهایی است که حوزه اثر آن استانی، ملی یا بین المللی است و یا از اعتبارات ملی برخوردار یا دارای

ردیف اعتباری بیش از ۵۰ میلیارد ریال است.

رتبه ب: فعالیتهایی است که حوزه اثر آن شهری و یا دارای ردیف اعتباری ۲۰ تا ۵۰ میلیارد ریال است.

رتبه ج: فعالیتهایی که حوزه اثر آن شهری یا محله‌ای است و یا دارای ردیف اعتباری کمتر از ۲۰ میلیارد ریال است.

ح: مبانی ارزشی پیوست اجتماعی و فرهنگی

پیوست اجتماعی و فرهنگی با تکیه بر مبانی، ارزشها و احکام اسلامی و اصول، اهداف و چشم انداز نقشه

مهندسی فرهنگی کشور از جمله موارد ذیل تدوین می شود:

- ۱- هویت در ابعاد اسلامی، ایرانی و انقلابی
- ۲- عقلانیت در ابعاد حکمت، معرفت و بصیرت
- ۳- اخلاق در ابعاد ملکات انسانی، معنویت روحی و تعبد عملی
- ۴- عدالت در ابعاد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی
- ۵- کرامت در ابعاد فردی، اجتماعی و سازمانی
- ۶- تعلیم و تربیت در ابعاد روحی، فکری و رفتاری
- ۷- سبک زندگی در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی و سازمانی
- ۸- ارتباطات در ابعاد تعامل، تبادل و تفاهم
- ۹- وحدت و انسجام در ابعاد مذهبی، قومی و ملی
- ۱۰- نظم اجتماعی در ابعاد فردی، اجتماعی و سازمانی
- ۱۱- استقلال در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی
- ۱۲- تولید ملی کالا و خدمات فرهنگی در ابعاد دیداری، شنیداری، مکتوب و...
- ۱۳- احساس بهزیستی در زیست شهری

ط: نظام شاخص های پیوست اجتماعی و فرهنگی

مهمترین رکن الگوی عملیاتی، شاخص هایی است که علاوه بر رمزگشایی از چالش ها، فرصت ها و معضلات خرد و کلان، امکان تجزیه و تحلیل اطلاعات کیفی و کمی بدست آمده را به طراحان، پیوست نگاران و ناظران می دهد.

نظام شاخص ها، مهم ترین ابزار پیامدشناسی و یکی از ابزارهای موثر راهکارشناسی است. این نظام که از مستندات شورای عالی انقلاب فرهنگی اخذ و براساس مبانی ارزشی پیوست تدوین شده، دارای ۱۲ مولفه و ۵۴ شاخص می باشد.

مؤلفه	شاخص	مؤلفه	شاخص
هویت دینی و انقلابی	آزاداندیشی	استقلال	کرامت
	اقتدار فرهنگی		احکام الهی
	اقتدار علمی		شعائر دینی
	اقتدار سیاسی		روحیه انقلابی
	اقتدار نظامی		وحدت
	خودباوری		مشاهیر دینی و انقلابی
هویت ملی	فرهنگ ایمنی	نظم و انضباط	خانواده
	رعایت حق تقدم		دیانت
	قانون گرایی		بصیرت
	مسئولیت پذیری		هم بستگی
سرمايه ها	تفاهم	ارتباطات	سنت های ملی
	تعامل		اماکن هویتی
	جمعیت		مشاهیر ملی
	رسانه		نمادهای ملی
	تبلیغات		سرمايه فرهنگی
تعلیم و تربیت	تعاون و همیاری	عدالت	سرمايه اجتماعی
	فسادستیزی		سرمايه طبیعی
احساس بهزیستی در زیست شهری	سلامت جسمی	سلامت	پژوهش
	سلامت روانی		آموزش
	سلامت محیطی		خلاقیات
حمایت اجتماعی	اقتصاد مقاومتی	کارآمدی	مطالعه
	بهره وری		فراغت
	رضایت از خدمات شهرداری		رضایت از محیط
	امنیت اجتماعی		ترجیح محیط به نقاط دیگر
حمایت اجتماعی	امنیت اقتصادی	حمایت اجتماعی	رضایت از روابط با همسایگان
	حقوق شهروندی		رضایت از روابط با شهروندان
	ایمنی		احساس آرامش

نکته: در پیوست به جز مواردی که مستقیماً با مؤلفه های فرهنگی اجتماعی مرتبط می باشد، به ابعاد فنی و تخصصی یک فعالیت پرداخته نمی شود.

ی: فرایند پیوست نگاری اجتماعی و فرهنگی

برای پیوست نگاری فرهنگی اجتماعی گام های اجرایی زیر بایستی برداشته شود:

ی-۱: شناخت

اولین قدم برای مطالعات پیوست فرهنگی؛ شناخت پیرامون ماهیت و ابعاد فعالیت، وضعیت فرهنگی اجتماعی پیرامون فعالیت، تعیین ذی نفعان و تعیین منطقه تاثیر فعالیت است.

ی-۲: جمع بندی مقدماتی

در این مرحله با توجه به مطالعات مرحله قبل و تحلیل حاصل از در نظر گرفتن شاخص های چهار مؤلفه هویت دینی و انقلابی، هویت ملی، عدالت و سرمایه ها در خصوص اجرای فعالیت تصمیم گیری می شود. در مطالعات اولیه به باید و نبایدهای اجرای یک فعالیت و همچنین موضوعات و آسیب های کلی ناشی از اجرا و یا توسعه ی یک فعالیت و یا موثر بر اجرای آن پرداخته می شود. این مطالعات، ابعاد کلی یک فعالیت را قبل از اجرای پیوست مورد بررسی قرار می دهد. اگر شاخص های پیش گفته، در صورت اجرای فعالیت، آسیب جدی را نشان دهد مطالعات مربوط به فعالیت متوقف و فعالیت اجرا نمی گردد؛ در غیر این صورت مطالعات ادامه می یابد.

ی-۳: به گزینی شاخص ها

تنوع موضوعات مشمول پیوست در شهرداری ها از یک سو و تعدد شاخص ها از دیگر سو، راهی جز گزینش مرتبط ترین و مناسب ترین شاخص ها را با توجه به ویژگی های اختصاصی هر فعالیت باقی نمی گذارد. به همین منظور بر اساس تناسب فعالیت با ماهیت، ذینفعان و منطقه تاثیر فعالیت شاخص های مربوط به فعالیت، از جدول نظام شاخص-ها گزینش و انتخاب می شوند.

ی-۴: تدوین کاربست

از اجزای اصلی الگوی عملیاتی پیوست و بخش محوری مطالعات پیوست اجتماعی و فرهنگی، کاربست آن است که شامل شاخص ها و ملاحظات اجرایی و توضیحات کاربردی می باشد و ضرورت وجودی آن، در دو وجه ذیل است:

- ۱- زمینه ای برای جریان یافتن شاخص ها و فعال شدن آنها در فرایند مطالعات، اجرا و نظارت بر پیوست است.
- ۲- ابزاری برای استفهام و لزوم مفاهمه بین عناصر حوزه صف یعنی «طراحان و پیوست نگاران» و «مجریان» تصمیم ها و پروژه ها می باشد.

کاربست بر اساس شاخص‌های به‌گزینی شده تدوین و الزامات اجتماعی و فرهنگی ناظر بر طراحی، اجرا و بهره‌برداری فعالیت را مشخص می‌نماید. این الزامات ذیل شاخص‌های به‌گزینی شده و بر اساس ابعاد و ماهیت فعالیت و متناسب با ادبیات فنی اجرایی آن تدوین می‌گردد.

۵- تدوین راهکارهای عملیاتی

برای اجرای الزامات اجتماعی و فرهنگی و شیوه‌های بهره‌برداری از آن، تنظیم و تدوین راهکارهای عملیاتی لازم است. این مرحله نقش پایانی را در عملیات تدوین پیوست ایفا می‌کند. ارائه راهکارهای هدفمند، به دور از اعمال سلیقه پیوست‌نگاران و مجریان، باید ذیل نظام شاخص‌های پیوست، ارائه گردد تا علاوه بر سنجش پیامد، پیوست‌نگار را در انتخاب بهترین و موثرترین راهکارها نیز یاری رساند. در کنار نظام شاخص‌ها، آنچه راهکارشناسی را جهت و تحقق می‌بخشد، سیاست‌ها و راهبردهای مصوب کشوری یا محلی در بخش فرهنگ و غیر فرهنگ است که علاوه بر افزایش دقت موضوع شناسی، معیار مناسبی برای تبیین راهکارهای اصلاحی محسوب می‌شود.

۶- نظارت و ارزیابی

فرایند پیوست‌نگاری فرایندی مستمر، از زمان اجرا تا زمان فرجام بهره‌برداری از یک اقدام یا پروژه می‌باشد که ممکن است سال‌ها به طول انجامد. پسینی بودن این سطح، عمدتاً به استمرار، پایداری و ماندگاری پیامدهای اجتماعی فرهنگی حاصل از بهره‌برداری و زمان طولانی پس از آن به ویژه با توجه به تغییرات کم یا زیاد محیطی در دوران گذار تعریف می‌شود. لذا پس از ارائه راهکارهای عملیاتی، فرایند پیوست‌نگاری نیاز به نظارت بر روند و کیفیت اجرای راهکارهای عملیاتی و ارزیابی اقدامات انجام شده دارد تا پس از ارزیابی کارآمدی کاربست تدوین شده و اعمال اصلاحات مورد نیاز نسبت به بازنگری راهکارهای عملیاتی تدوین شده، سنجش شاخص‌های کلیدی توسط پیوست‌های حین و یا پس‌انگرم و تدوین راهکارهای عملیاتی جبرانی با توجه به نتایج حاصل از ارزیابی و همچنین شرایط جدید احتمالی حاکم بر اجرای فعالیت در پیوست حین و یا پس‌انگرم اقدام نماید.

مبنای نظارت و ارزیابی، کاربست تهیه شده در مرحله چهارم است که بر اساس شاخص‌ها و همچنین ملاحظات و بررسی راهکارهای ارائه شده در مرحله پنجم این ارزیابی انجام می‌شود.

ک: ساختار اجرایی پیوست اجتماعی و فرهنگی

ک-۱: ستاد راهبری پیوست

ماموریت «ستاد راهبری پیوست اجتماعی و فرهنگی»، عبارت است از رصد، هدایت، استانداردسازی و پایش پیوست اجتماعی و فرهنگی فعالیت‌های توسعه‌ای شهرداری‌ها در افق چشم انداز ۱۴۰۴.

وظایف ستاد:

- ۱- سیاست گذاری علمی و تدوین شاخص‌ها و استانداردهای پیوست اجتماعی و فرهنگی مرتبط با مأموریت ستاد
- ۲- تدوین آیین‌نامه‌ها و مقررات پیوست اجتماعی و فرهنگی در شهرداری‌ها
- ۳- نظارت مستمر بر روش‌ها، فرآیندها، ساختارها و موضوعات مرتبط با مأموریت ستاد
- ۴- فرهنگ‌سازی جهت تبیین جایگاه، ارزش و کارکرد پیوست در سطح فرهنگ تخصصی و عمومی
- ۵- سیاست گذاری و برنامه‌ریزی به منظور اجرای نظام‌نامه همسو با سیاست‌ها و راهبردهای فرهنگی کشور
- ۶- به روز رسانی شاخص‌ها و استانداردهای فرهنگی مرتبط، از طریق مطالعه مستمر وضعیت اجتماعی و فرهنگی
- ۷- برنامه‌ریزی کلان دوره‌های آموزشی جهت تأمین نیروهای متخصص مورد نیاز
- ۸- سازماندهی شورای راهبری پیوست اجتماعی و فرهنگی در شهرداری‌ها

ارکان ستاد:

- ۱- رئیس ستاد
- ۲- دبیر ستاد
- ۳- شورای ستاد

ک-۲: شورای راهبری پیوست اجتماعی و فرهنگی

به منظور سیاست گذاری و برنامه‌ریزی عملیاتی پیوست، در هر شهرداری **شورای راهبری** با توجه به اعضا و شرح وظایف ذیل تشکیل می‌گردد. مأموریت این شورا راهنمایی مجریان فعالیت‌ها در رعایت راهبردها، اعمال الزامات و استانداردهای مربوطه و راهکارها در برنامه‌ها و اقدامات عملی در اجرای آن فعالیت و نظارت بر اجرای راهکارها و اقدامات می‌باشد.

اعضای شورای راهبری

- ۱- شهردار (رئیس شورا)
- ۲- معاون شهرسازی و معماری شهرداری
- ۳- معاون حوزه بهره بردار
- ۴- دو نفر از اعضای شورای اسلامی شهر
- ۵- رئیس سازمان فرهنگی اجتماعی ورزشی شهرداری یا مدیر حوزه اجتماعی و فرهنگی شهرداری (دبیر کمیته)
- ۶- یک نفر کارشناس خبره در حوزه فرهنگی اجتماعی

نکته ۱: منظور از حوزه بهره بردار مجموعه ای است که به واسطه تخصیص بودجه فعالیت مورد نظر در ذیل آن، مالک فعالیت محسوب می گردد و خود و یا یکی از نهادهای زیر مجموعه او متولی اجرای آن فعالیت است.

• وظایف شورای راهبری

- ۱- سیاست گذاری و برنامه ریزی سازمانی به منظور اجرای نظام نامه در شهرداری
- ۲- تصویب اجرای فعالیت و تهیه پیوست پس از جمع بندی مقدماتی
- ۳- نظارت بر مطالعات پیوست فعالیت ها در شهرداری و تصویب نهایی پیوست تهیه شده
- ۴- نظارت بر اجرای برنامه عملیاتی پیوست و تصمیم گیری در خصوص ادامه روند اجرا توسط حوزه بهره بردار
- ۵- تعیین فعالیت های نیازمند به مطالعات تکمیلی پیوست
- ۶- پیشنهاد وضع یا اصلاح قوانین به ستاد راهبری
- ۷- تهیه گزارش های دوره ای حاصل از پیامدسنجی اجرای طرح ها، پروژه ها و ... و ارائه به ستاد راهبری

ک-۳: وظایف دبیر شورا

- ۱- تعیین دستور جلسات شورا
 - ۲- پیگیری مصوبات شورا
 - ۳- پیگیری آموزش های لازم برای طراحان و مجریان فعالیت ها
 - ۴- تعیین صلاحیت پیوست نگاران و معرفی به طراحان و مجریان و اخذ تایید شورای راهبری
 - ۵- تعیین ناظر علمی برای نظارت بر پیوست هر فعالیت و اخذ تایید شورای راهبری
- نکته:** برای فعالیت هایی که مشاور ندارد و توسط کارکنان شهرداری طراحی و اجرا می گردد، از بین پیوست نگاران مورد تایید و آموزش دیده یک نفر به عنوان ناظر علمی انتخاب می گردد.

ل: اجرای فرآیند پیوست اجتماعی و فرهنگی

کلیه فعالیت‌ها قبل از تصویب، در شورای راهبردی پیوست ارائه و تهیه پیوست اجتماعی و فرهنگی آن مصوب می‌گردد و پس از جمع‌بندی مقدماتی در صورت تایید مطالعات، مسیر تصویب را طی می‌نماید. مطالعات پیوست بایستی همزمان با مطالعات فاز صفر انجام شود و راهکارهای منتج از مطالعات پیوست در طراحی و اجرای فعالیت اعمال می‌گردد.

ملاحظات:

- ۱- کلیه فعالیت‌های شهرداری باید دارای پیوست فرهنگی اجتماعی باشد و ستاد راهبردی موظف است این موضوع را رصد و ارزیابی نماید.
- ۲- مسئولیت انجام مطالعات پیوست بر عهده مالک فعالیت و نظارت بر مطالعات بر عهده رییس شورای راهبردی است.
- ۳- بودجه مطالعات پیوست هر فعالیت (پروژه) ۱ تا ۵ درصد از اعتبار آن فعالیت و یا حداقل پنج میلیون ریال و از ردیف بودجه مصوب برای آن تامین می‌گردد و در خصوص فعالیت‌هایی که ردیف بودجه معینی در سرفصل بودجه شهرداری ندارند، هزینه اجرای آنها از ردیف بودجه مطالعات و پژوهش تامین می‌گردد.
- ۴- در فعالیت‌هایی که مشاور برای آنها تعریف شده است، اجرای پیوست نیز می‌بایست در شرح خدمات وی دیده شود؛ همچنین در خصوص سایر فعالیت، توسط حوزه بهره بردار مراحل فراخوان و جذب پیوست‌نگار از بین پژوهشگران تایید صلاحیت شده انجام می‌گردد.
- ۵- شورای راهبردی پس از فراخوان و آموزش متخصصان امور فرهنگی اجتماعی، از بین ایشان تعدادی را به عنوان پیوست‌نگار انتخاب و مطالعات پیوست را به ایشان محول می‌نماید.
- ۶- ستاد راهبردی موظف است آموزش‌های لازم را در قالب کارگاه آموزشی به شهرداری‌ها ارائه دهد.
- ۷- ستاد راهبردی، مشاوران ذی‌صلاح را شناسایی و برای آموزش و اجرای پیوست به شهرداری‌ها معرفی می‌نماید.
- ۸- کتاب کار پیوست اجتماعی و فرهنگی توسط ستاد راهبردی تدوین و در اختیار کلیه شهرداری‌ها قرار می‌گیرد.
- ۹- ستاد راهبردی هر ساله با برگزاری رویدادی فعالیت‌های برتر دارای پیوست را معرفی و تقدیر می‌نماید.